

Nr. 64888 / 29.07.2011

Domnului judecător Horațius Nicolae DUMBRAVĂ

Președinte

Consiliul Superior al Magistraturii

Stimate Domnule Președinte,

Ministerul Justiției a luat act de observațiile și propunerile Consiliului Superior al Magistraturii pe marginea proiectului de lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor și a Legii nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, aflat în dezbatere publică.

Sintetizând, observațiile majore ale Consiliului Superior al Magistraturii cu privire la acest proiect vizează:

- reglementarea calității ministrului justiției de titular al acțiunii disciplinare în materia răspunderii disciplinare a judecătorilor și procurorilor este considerată a aduce atingere principiului separației puterilor în stat;
- definirea noțiunilor de „rea-credință” și „gravă neglijență” este considerată a aduce atingere independenței justiției;
- extinderea sferei abaterilor disciplinare cu referire la conduite care privesc actul de justiție în sine ar aduce atingere independenței judecătorului și principiului autorității de lucru judecat.

1. Cu referire la primul aspect, potrivit prevederilor art. 1 alin. (4) din Constituția României, în statul român, autoritățile publice sunt organizate potrivit principiului separației, dar și echilibrului puterilor - legislativă, executivă și judecătorească.

Este unanim admis că principiul constituțional amintit semnifică că niciuna dintre puteri nu are preeminență asupra celorlalte și nu se poate substitui în atribuțiile altei puteri. În doctrină se subliniază însă că raporturile constituționale dintre autoritățile statului cunosc implicări reciproce ale unora în sfera de activitate a celorlalte, ce semnifică echilibru prin colaborare și control (Constituția României - Comentarii pe articole, coordonatori I. Muraru, E.S. Tănăsescu, Editura C.H. Beck).

În domeniul justiției, separația și echilibrul puterilor se manifestă prin coparticiparea executivului și autorității judecătorești la administrarea sistemului judiciar, ministrul justiției având rolul constituțional de membru al Consiliului Superior al Magistraturii și atribuții în gestionarea justiției, ca serviciu public. Autogovernarea sistemului judiciar este consacrată în legislația română, prin înființarea și funcționarea Consiliului Superior al Magistraturii, care are rolul de garant al independenței justiției, dar aceasta nu semnifică eliminarea oricărui control reciproc între puteri și a celorlalți actori implicați în activitatea de administrare a justiției.

De asemenea, potrivit art. 134 alin. (2) din Constituția României, republicată, Consiliul Superior al Magistraturii îndeplinește, prin secțiile sale, rolul de instanță de judecată în domeniul răspunderii disciplinare a judecătorilor și a procurorilor.

Or, proiectul nu aduce în nici un fel atingere acestei atribuții constituționale a Consiliului, fiind întru-totul respectate premisele unui act de judecată independent în materie de răspundere disciplinară a magistraților. A susține contrariul constituie o evidentă eroare de interpretare a dispozițiilor constituționale.

În plus, după cum cunoașteți, dreptul ministrului justiției de a iniția procedurile disciplinare împotriva unui magistrat sau, în alte cuvinte, reglementarea calității ministrului justiției de titular al acțiunii disciplinare în materie - calitate pe care acesta o partajează de regulă cu alți titulari din sfera puterii judecătorești -, constituie o soluție legislativă întâlnită și în sistemele de drept ale altor state, inclusiv membre ale Uniunii Europene, precum Franța, Italia, Irlanda, Cehia etc.

Spre exemplu, în sistemul judiciar francez, ministrul justiției are inițiativă de urmărire a abaterilor disciplinare ale magistraților, putând în funcție de rezultatele investigației preliminare să inițieze proceduri disciplinare împotriva unui magistrat.

De asemenea, Decretul Legislativ italian nr. 109 din 23 februarie 2006 privind disciplina magistraților, atribuie un rol important ministrului justiției în materie, acesta având puterea de a declanșa o procedură disciplinară împotriva unui magistrat.

2. În ceea ce privește celelalte observații formulate de Consiliul Superior al Magistraturii, sunt de adus următoarele precizări:

Și în prezent, o abatere disciplinară constând în exercitarea funcției, inclusiv nerespectarea normelor de procedură, cu rea-credință sau din gravă neglijență, dacă fapta nu constituie infracțiune se bucură de o consacrare legală în cuprinsul Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, în acest sens fiind prevederile art. 99 lit. h) din lege.

Este semnificativ de amintit că aceste prevederi au fost examinate de Curtea Constituțională, care analizând critici similare celor aduse de Consiliu, a statuat în sensul constituționalității acestora - Decizia nr. 588 din 19 iunie 2007.

Cu această ocazie, Curtea Constituțională a reținut: „(...) de esența înfăptuirii actului de justiție este supunerea judecătorului în fața legii și, ca un corolar al acestei cerințe, respectarea normelor de procedură. Consiliul Superior al Magistraturii, în virtutea rolului său constituțional de garant al independenței justiției, îndeplinește rolul de instanță de judecată, prin secțiile sale, în domeniul răspunderii disciplinare a judecătorilor și procurorilor, așadar și în situația nerespectării, de către aceștia, cu rea-credință sau din gravă neglijență, a normelor de procedură. Obiectul judecății îl constituie însă numai abaterile disciplinare, așadar conduita magistraților, aspect ce nu poate fi interpretat ca având semnificația unui control administrativ al hotărârilor judecătorești pronunțate de aceștia. De altfel, și hotărârile pronunțate în materie disciplinară de Consiliul Superior al Magistraturii sunt supuse controlului judecătoresc, potrivit art.133 alin. (7) raportat la art.134 alin.(2) din Constituție.”

Revenind, se poate observa că proiectul nu are drept scop decât definirea noțiunilor de „rea - credință” și „gravă neglijență”, urmărind stabilirea unor coordonate generale în vederea evaluării faptelor care se circumscriu acestor noțiuni, tocmai pentru a elimina aprecierea arbitrară, extensivă a acestora.

Conform art. 99¹ din proiect: „(1) Există rea - credință atunci când judecătorul sau procurorul încalcă, cu știință, normele de drept material sau procesual. (2) Există gravă

neglijență atunci când judecătorul sau procurorul nesocotește din culpă, în mod grav și nescuzabil, normele de drept material sau procesual.”

În opinia noastră, definirea acestor noțiuni nu contrazice principiul conform căruia nu pot fi controlate pe cale disciplinară actele emise de la un judecător în îndeplinirea actului de justiție, hotărârile judecătorești putând fi reformate, în virtutea principiului independenței justiției doar prin exercitarea căilor de atac reglementate de lege. Obiectul abaterii disciplinare privește în realitate, și în aceste situații, conduita magistraților și doar în mod excepțional, când, în urma atentei evaluări a întregii situații de fapt rezultă că este vorba fie de o distorsiune intenționată a legii, fie de o eroare majoră și nescuzabilă.

Pe aceeași linie de idei, este de menționat că sancționarea unor astfel de comportamente comise în exercițiul funcției judiciare apare și în legislația altor state.

Spre exemplificare, Decretul Legislativ italian nr. 109 din 23 februarie 2006 privind disciplina magistraților include în categoria abaterilor disciplinare (art. 2):

- încălcarea gravă a legii rezultată din ignoranță sau neglijență nescuzabilă;
- greșita apreciere a stării de fapt din neglijență de neiertat;
- emiterea unor hotărâri judecătorești lipsite de motivare sau dacă motivarea constă doar în menționarea prevederilor legale fără indicarea elementelor de fapt din care rezultă aplicarea acelor dispoziții legale, atunci când motivarea e cerută prin lege;
- adoptarea unor măsuri în cazuri nepermise de lege, datorită unei neglijențe grave și condamnabile, care au adus atingere unor drepturi personale sau, în mod semnificativ, unor drepturi patrimoniale.

Sau, în conformitate cu legea spaniolă – art. 417 din Legea organică a puterii judiciare - Ley Orgánica 6/1985 del Poder Judicial -, sunt abateri disciplinare grave:

- neglijență sau întârzierea nejustificată și repetată în soluționarea cauzelor sau în oricare din competențele sale;
- ignoranță de nescuzat în îndeplinirea funcțiilor judiciare;
- lipsa manifestă și absolută a motivării în hotărâri;
- nerespectarea îndatorii de a se abține atunci când știe că există una din cauzele prevăzute de lege care impun abținerea.

În final, precizăm că Ministerul Justiției va proceda la analiza atentă a tuturor observațiilor formulate de Consiliul Superior al Magistraturii, de instanțele judecătorești și parchete, de asociațiile profesionale ale judecătorilor și procurorilor, urmând ca forma finală a proiectului să fie transmisă spre avizare Consiliului Superior al Magistraturii.

Cu deosebită considerație,

Ministrul Justiției

Cătălin PREDOIU

